

ПЛАСТИКИ ОТ ТЕКСТИЛ

Елена Тодорова

Нов български университет, департамент „Изкуства и дизайн“, програма „Мода“,
21 ул. „Монтевидео“, 1618, София, България
egtodorova@nbu.bg

РЕЗЮМЕ:

Този статия разглежда новите насоки в създаване на нестандартни скулптури. Наред с традиционните методи и материали за изработване на обемни форми, виждаме използването на стари текстилни техники за постигане на уникални произведения на изкуството. Едни от най-старите методи за работа с текстилни нишки – тъкането, е използван от различни дизайнери за създаване на нестандартни интериорни инсталации. Друга традиционна техника за обработка на натурална вълна, позната под името felt е използвана от някои артисти за създаването на нестандартни екстериорни скулптури. Като примери за успешен дизайн на текстилни скулптури и инсталации са представени произведенията на Джоузеф Бойс, Емилия Панайотова, Джоел Алън, Диана Орвинг и Чихару Шиота.

TEXTILE PLASTICS

Elena Todorova

New Bulgarian University, Department of Arts and Design, Fashion program,
21 Monteveo Str., 1618 Sofia, Bulgaria
egtodorova@nbu.bg

ABSTRACT:

This article examines new directions in creating non-standard sculptures. Along with traditional methods and materials for making volumetric forms, we see the use of old textile techniques to achieve unique works of art. One of the oldest methods of working with textile threads – weaving, has been used by various designers to create non-standard interior installations. Another traditional technique for processing natural wool, known as felt, has been used by some artists to create non-standard exterior sculptures. As examples of successful design of textile sculptures and installations, the works of Joseph Beuys, Emilia Panayotova, Joel S. Allen, Diana Orving and Chiharu Shiota are presented.

Скулптурата^[1] като дял от изкуството е възникнала в праисторически времена. Още първобитният човек е имал необходимостта да изрази чрез пластика идеята за божеството, което ще го пази от всички злини. Затова първите скулптури са във вид на амулети, предназначени да закрият и предпазват от болести, природни стихии и други бедствия. Първите открити фигурки датират от преди 100 хиляди години преди Новата ера. Те били съвсем примитивни, изработени от камъчета, парченца дърво или малки кости. С развитието на вярванията на древните хора, скулптурите започват да изпълняват и още една съществена функция - те стават елементи на мистични и примитивни религиозни обряди. В този смисъл различните форми и материали отново имат защитната функция. В по-късни епохи възникват още причини хората да ваят пластични форми – за да запазят образите на любими хора или да пресъздадат представите си за красиво и естетично. Историята на скулптурата^[2] като изкуство започва около тридесет века пр. н. е. през епохата на Древен Египет. Разбира се това изкуство не остава само египетско, то се развива в целия древен свят. Скулптурата се превръща в неразделен спътник на архитектурата, подчинявайки се на нейните принципи и служейки за украса на различни сгради със статуи на богове, царе, фантастични

същества и пластични форми, съответстващи на предназначението на сградата. В началото тя проявява силна склонност към реализъм. При различните култури се оформя характерна визия, която еволюира през културните периоди. Цялата история на изкуството би била немислима без този основен дял – скулптурата.

Основните материали, от които традиционно са изработвани скулптурите през вековете са камък, метал, глина, дърво. Днешните художници са в ситуация да не се съобразяват с религиозни и културни догми, които да определят техния пластичен изказ. В нашето съвремие, да се експериментира с формата и материала е желан начин за представяне на художествените идеи. Наред с традиционните материали много автори работят с различни видове текстил. През XX век започват първите опити за създаване на пластики от текстил. Много художници започват да експериментират с формата, използвайки класически техники и материали. Примерите от (фиг.1) и (фиг.2) показват необичайни скулптури от плът, предназначени за екстериор. Тези творби са класически пример за успешен лендарт ^[3]. Авторът Джоузеф Бойс^[4] изгражда абстрактни текстилни форми като елементи от природата. Използва натурална вълна, багрена с натурални багрила, като по този начин неговите творби са изцяло „природни“ форми.

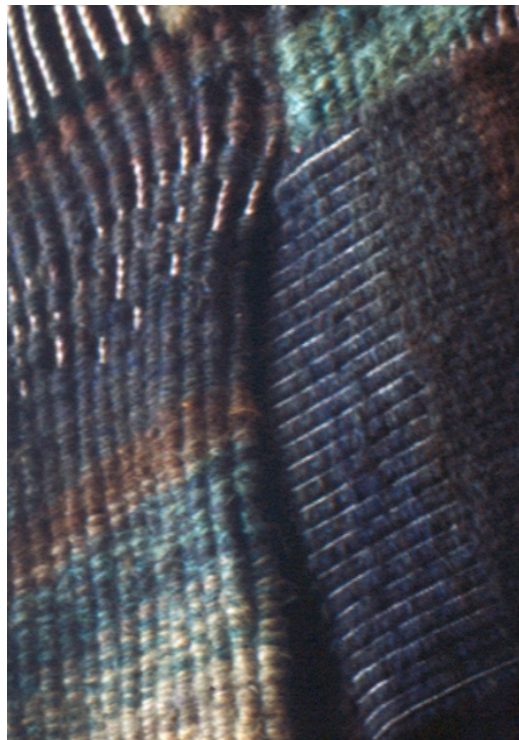

(фиг.1), (фиг.2) Пластики от плът като екстериорно решение, Джоузеф Бойс 1969 г.
Източник: Joseph Beuys *The Pack* (1969)

Това, което прави творчеството на Джоузеф Бойс уникално е начинът, по който неговите текстилни пластики се свързват с естествената природна среда. Пластиката от (фиг.2), която представлява съвкупност от вълнени кичури, обагрени в нюанси на синьото, се превръща в плаваща скулптура. Формата и цветовата гама се свързват визуално с водната повърхност и това придава загадъчност и известна изненада за публиката. Другата пластика от (фиг.1) със своята топла оранжево-златиста гама прилича на приказно цвете, застинало сред зимните дървета. Джоузеф Бойс прави много текстилни пластики и всички те са мислени да бъдат част и естествено продължение на средата, в която са поставени.

През осемдесетте години на XX век в България много артисти създават различни триизмерни произведения и инсталации, използвайки текстилни материали. Тези творби често

изследват пространството и взаимодействието с публиката, посредством нестандартни форми и обеми. Веднага изпъква името на проф. Емилия Панайотова, която през този период създава много и разнообразни текстилни скулптури, предназначени за големи интериорни пространства. В нейните произведения са използвани традиционни техники на тъкане, връзване, преплитане на нишките. Но авторката разширява границите на традиционното изкуство, като интегрира текстилните техники в съвременни художествени практики. С нестандартните форми, които изгражда, тя показва нови възможности за изразяване и интерпретация, като същевременно подчертава връзката между традицията и иновациите в изкуството (фиг.3), (фиг.4). В своите произведения Е. Панайотова изследва теми като идентичност, памет, културно наследство и др.

(фиг.3) Пано, (фиг.4) Детайл
Автор: проф. Емилия Панайотова
Снимки: архив на автора

Друг интересен автор, който ще представя е Джоел С. Алън^[5]. Той е художник-скулптор, чиято творческа работа включва различни форми на изразяване: от акрилни пана и фотографии до ленд арт и текстилни инсталации. Сега ще представя тази част от творчеството му, насочена към използването на текстил, по много необичаен начин. Създаването на големи обемни форми, предназначени за интериор е голямата сила на този художник (фиг.5), (фиг.4), (фиг.6). За да постигне търсеният ефект, той свързва различни слоеве от вълнени влакна в обща текстурирана висяща композиция^[6]. Редуването на контрастни цветове в издължени обеми с плоски форми, придава на тези текстилни пластики визуална прилика с висящи цветя, обърнати надолу. Тази

приказност на творбите на Джоел С. Алън е много привлекателна и придава жизнерадостно настроение на интериорите, в които са експонирани. За създаването на всяка текстилна скулптура са необходими много часове работа. Самият художник определя работата си по следния начин „С пламенно търпение търся онова интимно пространство между време и материал, където ритъмът на мисълта и сръчността се преплитат в лиричен танц. Наслаждавам се на безкрайното търсене на съвършенство – винаги посягайки към неуловимия хармоничен концерт на форма, предмет и съдържание, който свързва сетивата с ума и сърцето. За мен това е най-прекрасната романтика между мисленето и правенето.“

(фиг.5), (фиг.6) Висящи текстилни инсталации

Автор: Джоел С. Алън

Източник: <https://www.wearitcrochet.com/sundays-visual-diary-32-joel-s-allen/>

Тези скулптури са толкова оригинални и цветни, че връщат зрителя в годините на детството, когато всичко приказно е възможно.

Ще представя творчеството на един млад автор,

който работи с текстила по много различен начин. Диана Орвинг^[7], шведска художничка (р.1985г.) живее и работи в Стокхолм. Започнала кариерата си като моден дизайнер, в периода

2007-2020 г. представя колекции дамско облекло на модни ревюта и изложения в Швеция и в международен план^[8]. Артистичността на Даяна Орвинг не се ограничава само с дизайн на облекла. Тя разширява търсенията си към постигане на форма в пространството чрез драпиране. Работи асоциативно в обмен между техники, материали и формати, в търсене на текстилни скулптури. Изследва симбиозите на тактилното и визуалното, на тялото и пространството. „Всичките ми големи текстилни скулптури са присъщо плавни и носят отпечатък на мобилност и движение. Гледам на тях като на хореография, където съм поставила условията

и ограниченията на формата, движението и динамиката“, така Орвинг определя работата си. Дизайнерката превръща текстила в средство за изразяване, чрез което от наслагването на малки части, като верижна реакция, сглобява големи въздушни обеми. Тези форми се движат от полъха на въздуха в ефирна хореография, която формира усещане за връзка, копнеж или конфликт (фиг.7), (фиг.8). Творческият процес е силно повлиян от импровизацията и интуицията. Скулптурите се създават в движение – формите се видоизменят и променят посоките си. Материалите танцуват, обемите възникват, изчезват в повтарящ се процес.

(фиг.7), (фиг.8) Изложба на Диана Орвинг в галерия Tempesta, Милано

Снимки: Ерик Лефвандер за списание The New Era, 2021 г

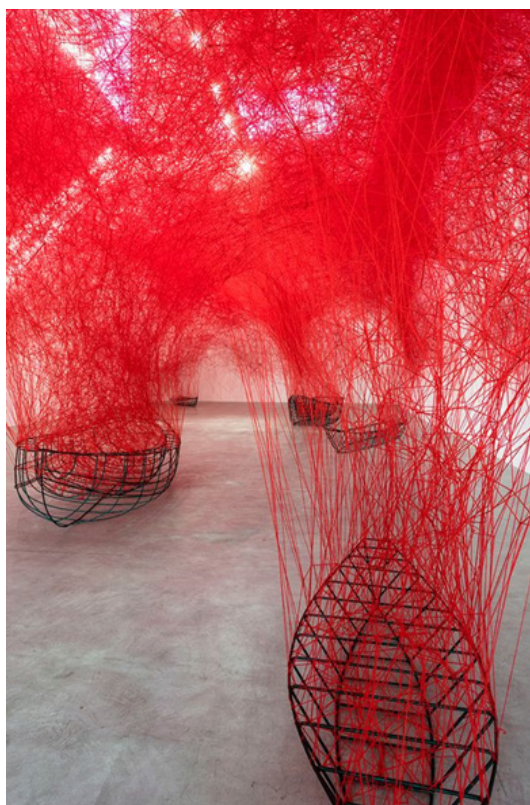
Източник: <https://mybeingthere.tumblr.com/post/670382945102626816/diana-orving-is-a-swedish-textile-artist-an>

Накрая ще представя впечатляващите инсталации с нишки на Чихару Шиота. Тези инсталации удивляват зрителя с мащабите и артистичния дух, постигнати с изключително търпение на автора при създаването им. Тези

творби създават пространство, текстура и атмосфера само с нишки. Усещането за липса на гравитация и монументалност поражда наблюдаващия. Идеи за преходността – загуба, смърт, но също и радост и изобилие са

представени от дизайнерката чрез извеждането в пространството на хиляди нишки, които рисуват, изграждат обеми, създават цяла нова реалност (Фиг.9)(Фиг11.). Чихару Шиота е най-известна със своите мащабни инсталации с гениално изтъкани нишки, които отразяват начина, по който всички човешки преживявания са свързани в мрежа от невидими линии[9]. Родена в Осака, Япония (1972), живее и работи в Берлин. Изправяйки се

пред фундаментални човешки дилеми, живота, смъртта и взаимоотношенията, Чихару Шиота изследва човешкото съществуване в различни измерения, като създава нова реалност, изтъкана в нейните мащабни инсталации с нишки, които включват различни общи предмети или рисунки, скулптури, фотография, но също видеоклипове и мултимедийно допълване на предметната реалност (Фиг12.) (Фиг.13).

(Фиг.9) (Фиг10.) Инсталации на Чихару Шиота: Лодка, Инсталация с ключове
Източник: <https://www.wearitcrochet.com/sunday-visual-diary-20-chiharu-shiota/>

През 2008 г. тя получава наградата за насърчаване на изкуството от японския министър на образованието, културата, спорта, науката и технологиите. Нейните самостоятелни изложби по целия свят привличат много любители на изкуството. Галерии като Мори Арт

Музеум, Токио; Мартин-Гропиус-Бау, Берлин, Йоркширски скулптурен парк, Великобритания; Електрическа станция на изкуството, Шанхай и много други, са канили Чихару Шиота да покаже творчеството си.

(Фиг.12) (Фиг.13.) Инсталации: „Черен тренд“

Източник: <https://www.wearitcrochet.com/sunday-visual-diary-20-chiharu-shiota/>

Скулптурите от конци са уникална форма на изкуство, при която с помощта на текстилни материали се създават триизмерни произведения. Тази техника позволява на артистите да изразят креативността си чрез сложни и детайлни форми, използвайки нишки, прежди и други текстилни елементи. Техниката включва опъване и преплитане на конци върху рамка или между фиксирани точки, формирайки различни фигури и обеми. Това изисква търпение и внимание към детайла, като резултатът е впечатляващи произведения на изкуството, които комбинират традиционни текстилни техники с модерна визия. Скулптурите от конци предлагат необичаен и вдъхновяващ начин за изразяване, който съчетава финес, креативност и иновативност в областта на съвременното изкуство. Тези произведения могат да варират от малки, детайлни обекти до мащабни инсталации, трансформиращи цялостно пространството.

Библиография:

- [1] Hugh Honour and John Fleming, A World History of Art, 1st edn. 1982 (many later editions), Macmillan, London, page refs to 1984 Macmillan 1st edn. paperback ISBN 0333371852
- [2] Попова, Мария, „Ленд арт“, онлайн списание „Мениджър“, 08/23, раздел Life&Art
- [3] Adriani, Götz, Winfried Konnertz, and Karin Thomas: Joseph Beuys: Life and Works. Trans. Patricia Lech. Wo odbury, N.Y.: Barron's Educational Series, 1979.
- [4] Hugh Honour and John Fleming, A World History of Art, 1st edn. 1982 (many later editions), Macmillan, London, page refs to 1984 Macmillan 1st edn. paperback. ISBN 0333371852
- [5] www.wearitcrochet.com/sundays-visual-diary-32-joel-s-allen/
- [6] www.dianaorving.com/
- [7] www.vogue.com/fashion-shows/designer/diana-orving
- [8] www.wearitcrochet.com/sunday-visual-diary-20-chiharu-shiota/
- [9] www.joelsallen.com